

værende Retsordning væsentlig var og maatte være en Forhørsproces, og at Forhøret maatte væsentlig gaa ud paa at skaffe Tilstaelse tilveie som Grundlag for Dommen, og at Anstrengelsen for at skaffe en saadan Tilstaelse tilveie i mangfoldige Tilfælde maatte føre til en langvarig Undersøgelse. Jeg har nu, hvad dette Spørgsmaal angaar, en rig Erfaring, og jeg kan forsikre det ærede Medlem om, at det Procenttal, hvor der sker Anstrengelser fra Dommerens Side for at skaffe Tilstaelse tilveie, er aldeles forsvindende. Jeg overdriver ikke, og jeg har i en Pragis af over 20 Aar som Undersøgelsesdommer haft med Hundreder, jeg kan sige med Tusinder af Tilfælde at gjøre af den Art, — jeg siger, at jeg overdriver ikke, naar jeg paastaar, at ved de 95 pCt. af alle Straffesager vil Inkvisiten allerede i det første Forhør afgive sin Tilstaelse. Dette kan altsaa ialtsald ikke i noget væsentlig Omfang give Anledning til som en almindelig Bebreidelse mod den nuværende Retsordning at paaberaabe sig Langsomhed. Nei, Sagen er den, at, hvor Langsomhed indtræder, er i de Tilfælde, hvor Forhørsdommeren skal skaffe Indicier tilveie fra Spire og Benstre, paa mangfoldige Maader. Det, tror jeg, tager megen Tid, og jeg tror, at den Anke maatte allersnarest vil ramme den nye Proces, at den bliver langsom, idet man netop agter at opgive den Fordring, som nu er den væsentligste Opgave for Tilveiebringelsen af Beviset, nemlig den Tiltales Tilstaelse som et væsentligt Moment for Beviset, der jo saa skal staffles tilstede ad anden Veie. Det er der, Langsomheden vil indtræde, og jeg er overbevist om, at Erfaringen fra andre Steder vil godtgjøre, at, hvor Tilstaelse ikke staffles tilveie ad inkvisitorisk Veie, men Beviset skal hentes paa anden Maade, der trækker netop den kriminelle Proces overordentlig længe ud. Angrebene paa det gamle System maa derfor rettes, og ere ogsaa af det ærede Medlem, som jeg figter til, stærkt blevne rettede mod det Princip, hvorpaa den nuværende Ordning hviler. Han sagde, at Forhørsprocessen isølge sit Princip ingen Grændse kjender for sin Stræben efter at naae sit Maal, med andre Ord Forhørsdommeren stiller sig det som sit Maal, sin Opgave at skaffe Tilstaelse tilveie, og i Principet kjender han for at naae dette Maal ingen Grændser. Ja, vi have jo kjendt en Forhørsproces, som ganske vist med Føie kan bestrykkes for ikke at have kjendt Grændser for de Midler, hvormed den søgte at naae sit Maal, vi have haft den virkelige Inkvisitionsproces, vi have haft Tortur, vi have haft pinligt Forhør. Hvor er det Altsammen blevet af? Det er forsvundet efterhaanden, det er fjernet ved den nuværende Proces, hvor det Gnest, der er blevet tilbage af alt det, som man kunde kalde en Lov, en Tortur, er, som et æret Medlem igaar udtrykte sig, Ensomheden. Ja, den er tilstede, det er ganske vist. Ensom-

heden, forsaaridt den betragtes som Tortur, er jo anvendelig i vor Proces, og jeg tror, at det er et af de virksomste Midler, hvorved den nuværende Undersøgelse virker; men Sagen er da den, at det Princip, hvorpaa den nuværende Kriminalproces hviler, dels gennem en moderne Lovgivning og dels gennem den hele almindelige Anskuelse paa dette Gebet, er bleven modificeret saaledes, at der vistnok i dette Dieblik ikke kan være Tale om, at det Princip er gjældende, at Forhørsprocessen ikke kjender Grændser for de Midler, hvorved den søger at naae sit Maal. Ethvert Princip og ogsaa det Princip, hvorpaa det nye Lovforslaa skal hvile, nemlig den størst mulige Frihed for den Tiltalte, den Sigtede eller for at bruge et smukkere Udtryk, Forvaret, maa nødvendigvis absolut indskrænkes inden mange og temmelig stærke Grændser; thi vil man ikke det, kommer man, som det hedder, fra Scylla i Charybbis, saa udsætter man Samsundet for en virkelig, for en alvorlig Fare, og det forekommer mig, at intet Land i den Henseende frembyder et mere talende Exempel paa misforstaaet eller overdreven Tendens til at hærde den personlige Frihed selv lige overfor Forbrydere end England. Hvad gjør man der, naar de ordinære Retsregler, den ordinære Retsordning ikke mere slaar til? Ja, saa gjør man, saaledes som Parlamentet i disse Dage bliver opfordret til, man opøver det Hele og erklerer hele Samfundet i Belevingsstilstand. Det er man nødt til at gjøre, væsentlig fordi den engelske Retsordning ikke har forstaaet eller efter hele sin Udvikling ikke har kunnet sætte sig fornuftige Grændser med Hensyn til det Princip, hvorpaa den hviler. Det er min Opfattelse, at det gamle Princip eller det Princip, hvorpaa den nugældende Kriminalproces hviler, har eller ialtsald har haft sin fulde Berettigelse. Jeg anerkjender ikke den Sætning, hvorpaa tildels den nye Grundfætning hviler, at Staten lige overfor en Forbryder staar som Part. Denne Sætning kom jo ind med den franske Revolution og hvilede tildels, tror jeg, paa den bekendte Grundfætning om den sociale Kontrakt, som Statsborgerne sluttede med Staten, Samsundet. Jeg anerkjender ikke Rigtigheden af denne Sætning, Samsundet staar over den Enkeltes Retsfare, og i det Dieblik, den Enkelte gjør Brud paa selve Statsordningen, paa de Grundregler, uden hvilke en ordnet Stat ikke kan bestaa, gjør Staten ikke Andet end at opfylde sin Pligt, og gjør, hvad den har Ret til, naar den selv tager fat og selv tager sig til Rette lige overfor den, der har forset sig. Det er derpaa, det inkvisitoriske Princip hviler, og jeg siger, det hviler ikke, paa noget absolut urigtigt Grundlag, men jeg erkjender, at som Forholdene have udviklet sig, er der ikke og kan der ikke, navnlig ikke lige overfor vor Grundlovs § 74, være Tale om at fastholde dette Prin-